

Posthistoriska föremål berättar

Av Bo Andersson

Postmuseum har samlat in föremål sedan museet grundades 1906. Ett flertal äldre postala föremål kunde då införlivas genom att museet övertog de föremål som ställdes ut på den utställning som anordnades vid det första nordiska posttjänstemannamötet i Stockholm 1903.

Utställningen ville väcka intresse för ett svenskt postmuseum och rädda äldre föremål till eftervärlden. Lokalen för utställningen var inrymd i det samma år invigda centralposthuset på Vasagatan i Stockholm. Även de föremål som 1886 hade deponerats i Nordiska Museet begärde man nu att få tillbaka till Postmuseum.

Målsättningen med föremålssamlingarna har allt sedan starten varit att samlingarna ska beskriva Postens historia så fullständigt som möjligt. Samlingarna består således av det mesta som använts i posttjänsten, t.ex. stämpelstampar, sigill, brevlådor, skyltar, diligenser och bilar.

Postmuseums samlingar, som omfattar ca. 17.000 föremål, är bl.a. uppbyggda med syftet att man ska kunna beskriva historien och få föremålen att berätta. Det förflutna eller vår tolkning av hur det en gång förhöll sig ska med föremålen hjälp visualiseras i utställningar.

Föremål har det gemensamt med historiska dokument att de sällan säger allt direkt. För forskaren eller besökaren kan de fungera som en nyckel till något som berättar mycket mer än man föreställer sig från början. Troligen kommer olika tiders människor att kunna läsa ut olika budskap ur dem. Om föremålen är insamlade med hän-

BO ANDERSSON är född i Stockholm 1950. Han är ansvarig för dokumentationen av museets föremålssamlingar sedan 1984. Som posthistorisk sakkunnig har han deltagit i omarbetningen av museets posthistoriska basutställningar 1986 och 1991. Bland tidigare skrifter kan nämnas "Symboler för Posten", 1994 och bidrag i *Posttryttaren* 1992, 1993 och 2001.

syn till helheten, kontexten, och inte som solitärer, lösryckta från sitt sammanhang, kommer de att ha större möjligheter att leva upp till förväntningarna att man ska kunna läsa ut flera budskap ur dem.

Det finns en tendens att museerna i sina utställningar väjer för det som förknippas med obehag, intolerans eller utsatthet och i stor utsträckning väljer det lyckade och välordnade. Men föremålen inrymmer ofta berättelser som upprör och berör. Det som betraktas som svårt, otäckt, farligt, tabubelagt eller äckligt behöver också berättas för att komplettera och ge en nyanserad bild av historien.

I det följande har fem föremål valts ut med vars hjälp man kan berätta skilda historier som på olika sätt beskriver något obehagligt. Men föremålen kan även användas utan sitt kontextuella sammanhang. De kan representera olika företeelser och olika budskap kan läsas ut ur dem.

Det misslyckade rånet mot en postdiligens i Södermanland 1874 kan berättas och illustreras med hjälp av Postmuseums post-

diligens, även om den egentligen placerats på museet av helt andra orsaker. Det är också så att rånerna mot diligensernas värdetransporter på 1800-talet kan jämföras med dagens situation där rånerna mot postkontor övergått till rån mot värdetransporter.

Den släde från Norrbotten i vilken ett förskräckligt dubbelmord utförts kan till exempel försvara sin plats i samlingarna utan sin otäcka historia, som representant för den slädtyp som är typisk för trakten och som användes i postföringen. Mer etiskt tveksamt blir det kanske när samma släde visas i utställningar som "jultomtens släde", fylld med julklappar.

En postlåda som troligen tillhört Hermann Göring vid dennes vistelse på Rockelstads slott i Södermanland, försvarar sin plats i samlingarna som exempel på en ovanlig postlåda, även om historien inte skulle vara sann. Slutligen får en sönderskjuten övervakningskamera från ett postrån 1992 representera både Postens kamp för en bättre säkerhet på postkontoren och deras utsatthet som rånobjekt under senare år.

Ett misslyckat diligensrån

Postdiligensen på bilden är en s.k. kalesch, en fyrehjulig vagn med kuskbock. Vagnen har sufflett, är öppen framtill, och är avsedd att köras med parhästar.

I USA användes vid samma tid och på samma sätt som i Sverige diligenser för transport av post, varor och passagerare. Dessa diligenser, som ägdes av privata företag som Wells Fargo, medförde stora penningssummor och var ofta utsatta för rånöverfall. De svenska tidningarna rapporterade om dessa diligensrån och detta kan ha varit en inspirationskälla för ett av de få stora rånerna mot svenska postdiligenser.

Rånet, som skedde norr om Malmköping i Södermanland den 31 augusti 1874, slutade i mord på två personer, kusen och den ende passageraren. Det var emellertid inte postdiligensen som rånades utan en privat kalesch av samma typ som Postens diligens. Den enda skillnaden var att Postens diligens var gul och den privata vagnen

var grön. Detta upptäckte inte rånarna i den mörka augustinatten.

Rånarna var två stortjuvar, Gustaf Adolf Eriksson Hjert och Konrad Pettersson Lundqvist Tector. De hade båda blivit frigivna från Långholmen några månader före mordet. Nu planerade de att genomföra ett diligensrån för att finansiera en resa till Amerika. Diligenserna användes under denna tid som en förlängning av järnvägen.

År 1874 fanns det fortfarande många diligenslinjer. Om man ville resa från Stockholm till Eskilstuna kunde man ta tåget längs Västra Stambanan till Sparreholm för att där ta postdiligensen till Eskilstuna. Det var denna diligens som Hjert och Tector planerade att råna. De ansåg att just denna linje var särskilt lämplig eftersom den gick nattetid och, som de trodde, medförde stora penningssummor.

Natten till den 27 augusti lade de sig i bakhåll vid en grind strax norr om Malmköping. Men istället för en postdiligens dök det upp en tvåhjulig kärra med en ensam kusk. Vagnen tillhörde Posten, men eftersom den inte var en diligens lät de den passera. De hade tagit reda på turtiderna men inte förstått att posten på vissa turer befordrades med häst och kärra och på andra med diligens. De trodde också att värdetransporterna endast gick med diligens, vilket inte var fallet. Men just i detta fall medfördes troligen inte särskilt stora värden eftersom kusen var ensam. Hade han haft stora värdesummor skulle han ha eskorterats av en beväpnad postiljon.

Överfallet

Efter denna misräkning tog de två rånarna noga reda på när nästa postdiligens skulle anlända. Måndagen den 31 augusti lade de sig på nytt i bakhåll vid grinden norr om Malmköping. Enligt tidtabellen skulle en diligens avgå klockan 23.30 från Malmköping och vara framme vid grinden ungefär vid midnatt. Nu bar det sig inte bättre än att cirka 10 minuter före postdiligensen avgick en likadan vagn, en kalesch med distriktssingenjören Herman Mauritz Upmark

Postdiligens av samma typ, en kalesch, som Gustav Adolf Eriksson Hjert och Konrad Pettersson Lundqvist Tector avsåg att råna den 31 augusti 1874.

Mail-coach of the same type (barouche) that Gustav Adolf Eriksson Hjert and Konrad Pettersson Lundqvist Tector intended to rob on 31st August 1874.

och kusken Johan August Larsson. Det var denna vagn, mörkgrön till skillnad från Postens gula diligens, som först kom fram till grinden där Hjert och Tector väntade.

När Larsson höll in hästarna och gjorde sig beredd att kliva av kuskbocken för att öppna grinden, träffades han av ett gevärsskott i huvudet och dog genast, sittande på kuskbocken. Därefter sköts Upmark på passagerarsätet i vagnen och sårades dödligt. Nu först upptäckte Hjert och Tector att det inte var postdiligensen, färgen stämde inte och lådan baktill saknades. De hörde samtidigt ljudet av postdiligensen som närmade sig grinden och gömde sig i skogen. Upmark ropade till postdiligensen när den saktade in vid grinden att det fanns mördare i närheten och diligensen fortsatte till närmaste gård för att hämta hjälp. Upmark avled senare av sina skador.

Hjert och Tector infångades ett par månader senare. De dömdes till döden genom

halshuggning. De båda gärningsmännen blev de sista att avrättas offentligt i Sverige. Hjert avrättades på Villåttinge härads avrättningsplats på Lidamon, nordväst om Malmköping och Tector på Södra häradets avrättningsplats vid Stenkumla backe på Gotland. Båda avrättningarna skedde kl. 07.00 den 18 maj 1876.

Postrånet i Harrioja

År 1915 registrerades i Postmuseums samlingar en yxa och 1959 en släde av Tornedalstyp. Föremålen har ett samband genom att de båda har varit med om samma händelse, ett otäckt postrån och dubbelmord i Haparandatrakten 1906. Släden har en tydlig postal bakgrund, den användes i slutet av 1800-talet och en bit in på 1900-talet på postlinjen Haparanda – Morjärv. Då var den målad i Postens gula färg men när den inkom till Postmuseum, som gäva från en privatperson

1959, var den ommålad i brunt och svart. Yxan har däremot aldrig använts i posttjänsten. Den har emellertid en ruskig historia med postal anknytning som motiverar att den tagits in i museets samlingar.

Det otäcka rånmordet anmäldes i Norrbottens-Kuriren den 2 mars 1906 i en för tiden stor rubrik: "Posten Haparanda – Morjärv plundrad. Postiljon och skjutspojke mördad".

Brottet

Upptäckten av brottet gjordes vid 12-tiden på natten till den 2 mars 1906 då postiljon Fröberg på postskjutsen söderifrån anlände till hästombytestället vid Harrioja gästgiveri. När han kom fram stod hästen med postsläden utanför stallet med den mördade postiljonen Abrahamsson framåtlutad på kuskbocken. Fröberg tog släden med Abrahamsson på släp och tog även upp skjuts-gossen, som låg död invid vägen. Han anlände till Haparanda postkontor på förmiddagen.

Mördaren var, vilket senare uppdagades, en brevbärare vid postkontoret i Haparanda vid namn Karl Åberg. Denne hade kommit fram till att en ovanligt stor summa pengar skulle transporteras från Haparanda med postskjutsen dagen därpå. På eftermiddagen gick han därför tidigare från arbetet under förvändning att han var sjuk. Han gick inte hem utan hyrde i stället häst och släde och gav sig av längs postvägen mot väster. En bit från Harrioja, där hästbyte skulle ske, gömde Åberg sin släde. När postskjutsen kom, stannade han den och bad att få åka med. Han satte sig på slädkuren varifrån han bjöd postiljonen och skjutspojken på äpplen. Sedan tog han fram en yxa som han hade haft gömd under rocken och slog ihjäl de båda männen. Därefter tog han postiljon Abrahamssons revolver och sköt de båda offren med var sitt revolverskott i tinningen. Därpå tog han nyckeln till lådan med post vilken Abrahamsson hade i en rem runt halsen, låste upp den och stal dess innehåll. Åberg åkte sedan tillbaka till Haparanda med sin hyrda skjuts, gömde by-

tet och inställde sig på morgonen på postkontoret, där han kallblodigt fullgjorde sin tjänst.

När den södra posten anlände med den mördade postiljonen, gick Åberg ut och tog liket i betraktande och yttrade sin förvåning över, "att det kunde finnas sådana mordiska människor". Han tjänstgjorde sedan under förmiddagen och bar ut post men redan efter tjänstgöringens slut blev han förhörd och häktad.

Bekännelsen

Kronofogden, som ledde polisförhøret efter att ha redovisat tunga indicier som spår av lacksigill i den hyrda släden och en del av bytet på Åbergs vind, uppmanade denne att bekänna. Åberg gav inget muntligt svar, men då kronofogden skrev samma uppmaning på ett papper, skrev han till svar: "Jag har skjutit båda två och rövat posten." Sena-

Yxan med vilken brevbärare Karl Åberg mördade postiljonen och skjutspojken.

The axe used by postman Karl Åberg to murder the mail-coach driver and the errand boy.

Släden i vilken mordet skedde i Harrioja den 1 mars 1906.

The sleigh in which the murders took place at Harrioja on 1st March 1906.

re, när Åberg även fått besked om att värdeförsändelserna från Finland återfunnits, skrev han på ett papper: "Pänningarna under Bäckströms lada."

Man undersökte nu ladan och fann där en del av rånbyttet. När postexpeditör Åslund i sin egenskap av postverkets ombud uppgav att ännu mer fattades, lyckades han förmå Åberg att bekänna att han gömt det resterande i grunden till kronomagasinets vid kyrkan.

Mördaren

Karl Emil Åberg föddes den 8 december 1881. Han antogs i postverket som reservbetjänt den 17 maj 1900 och befordrades till extra postbetjänt den 11 april 1905. Pappan var tullvaktmästare i Haparanda. Åberg hade fyra bröder, två var anställda vid tullverket och två vid Norrlands dragonregemente. En syster till Åberg, gift med en läkare i Stockholm, var sinnessjuk och sjukdomen fanns i släkten.

Åberg tillhörde vid tillfället för mordet

en nykterhetsförening och hade även tidigare tidvis varit nykterist. Även vid de tillfällen då han inte tillhört någon nykterhetsförening och inte helt avstått från alkohol, hade han fört ett helt exemplariskt liv. Vad man kände till hade han alltid haft en relativt god ekonomi och även kunnat försörja sin farmor, som när mordet inträffade skötte hushållet åt honom och en kollega. I kamratkretsen var han allmänt omtyckt.

Åberg beskrevs vara av medellängd, stark och kraftigt byggd. Han hade varit medlem i en styrketräningsförening och även efter föreningens upplösning fortsatt att träna. Han hade också övat sig mycket hemma med revolverskytte och även tillhört en skytteförening. Han var emellertid befriad från värnplikten på grund av hjärtfel.

Häktningstiden och rättegången

Åberg visade under häktningstiden tydliga tecken på psykisk ohälsa. Han vägrade äta, drack endast lite mjölk och vägrade svara på frågor. Han låg mest hela tiden fastkedjad

med en grov kedja, som var fastsatt med en stark märkla i väggen. Han bevakades dygnet runt för att inte kunna göra sig någon skada. Han blev efterhand alltmer eländig och utmattad. Norrbottens-Kuriren rapporterar från den första rättegångsdagen:

”Den häktade infördes och syntes alldeles nedbruten med nästan slött uttryck och mycket afmagrad. Domaren förordade att hans bojor skulle aftagas och han fick sätta sig på en bänk med fängelseläkaren vid sin sida. Först uppläste domaren kronofogdens rapport om mordet. Åberg fick redogöra för sina lefnadsförhållanden. På domarens frågor medgaf han med låg, knappast hörbar röst, att han suttit på slädkuren, bjudit Abrahamsson och skjutspojken på äpplen, sedan slagit först Abrahamsson och därpå pojken samt därefter skjutit båda. Ingen hade yttrat något. Pojken hade han sedan stött ur släden. Han förnekade bestämt att han haft medhjälpare. Domaren uppläste ett protokoll öfver förhör, som hållits af kronofogden föregående afton på fängelse och däri Åberg erkände att han begått mordet och rånet”.

Dödsdomen

Till slut föll domen. Karl Åberg dömdes till döden för mord, men domen skulle överprövas av hovrätten. Rätten utdömde dessutom ett skadestånd till skjutspojkens far på 1.000 kr ”för mistning av en arbetsför son”. Posten återfick hela det rånade beloppet så när som på 15 kr som Åberg hann förbruka innan han greps.

Under sommaren 1906 tilltog tecknen på sinnessjukdom hos Åberg. Han benådades därför och dömdes till slutet vård på sinnessjukhus. Efter 14 års vistelse på sjukhuset avled han i tbc 1920.

Hermann Görings postlåda

År 1997 erbjöds Postmuseum att förvärva en postlåda med en ovanlig form. Postlådan hade ett liggande format med en örn i mäsing som dekoration. Postlådan i sig var intressant i och med den lite ovanliga formen och utseendet, och den blev ännu mer intressant när säljaren påstod att den varit

Hermann Görings och använts av denne under hans vistelser på Rockelstad slott i Södermanland.

Postlådor är inte en särskilt stor föremålskategori i Postmuseums föremålssamlingar. Den ingår i samma kategori som brevlådor, vilken är betydligt större. Enligt Postens terminologi skiljer man på brevlådor och postlådor på så sätt att en brevlåda ägs av Posten och en postlåda ägs av kunden. Brevlådan är den låda i vilken man lägger ett adresserat brev som ska befordras av Posten. Brevbäraren delar ut posten i mottagarens postlåda.

Exakt när begreppet postlåda för mottagarens post börjar användas är lite svävande. Postverket bidrar själva till begreppsförvirringen genom att 1912, när de första postlådorna tillhandahålls genom Postverkets försorg, kalla dem brevlådor. Men ganska snart, 1916, har man bestämt sig för att de ska kallas postlådor, för att skilja dem från brevlådor.

Nu gällde det att ta ställning till om postlådan var Hermann Görings. Hade han vistats under så långa tider på Rockelstad att han behövde en egen postlåda? Och vilka kontakter hade Göring med Sverige och Rockelstad? Att helt säkert fastställa om postlådan verkligen varit Görings kanske inte är så lätt; man får kanske nöja sig med att ta reda på om det kan ha varit möjligt.

Görings anknytning till Sverige

Att Göring varit verksam i Sverige 1920, bland annat som postflygare och flygchef i Svensk Lufttrafik AB, är ett faktum. Att han också efter att som taxifygare ha flugit Eric von Rosen i snöoväder från Stockholm till dennes slott Rockelstad vid sjön Båven i Södermanland och där träffat sin blivande hustru Carin, syster till Eric von Rosens hustru Mary, är också välkänt.

Göring bodde med sin Carin i Stockholm åtminstone tidvis åren 1925–1928, men då bodde han i en lägenhet och hade inte bruk för en sådan postlåda. Det var snarare efter Carin Görings död 1931 som Hermann Göring kom att göra många be-

En postlåda från Rockelstad slott i Södermanland, vilken Hermann Göring förmodas ha använt sig av på 1930-talet.

A post-box from Rockelstad manor, which Hermann Göring is supposed to have used in the 1930s.

sök på Rockelstad. Nu kom han som ministerpresident och hög potentat i nazisthierarkin. Det är möjligt och troligt att han under sina vistelser på Rockelstad, som visserligen inte varade så länge varje gång, ändå hade så pass stor korrespondens att han ansåg sig ha bruk för en egen postlåda på Rockelstad. Han var ju också ministerpresident och det är kanske inte en tillfällighet att postlådan har ett statsmannamässigt och officiellt utseende.

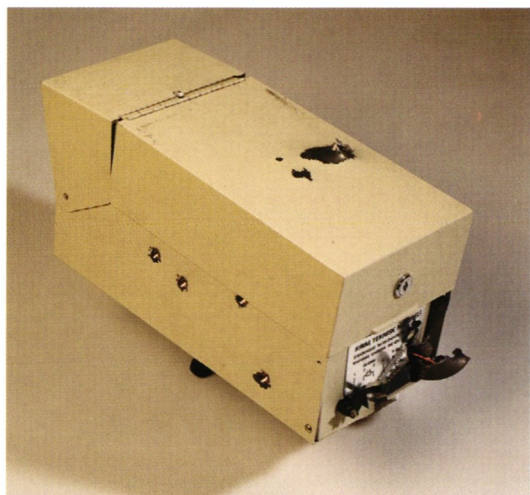
När Göring firade nyår 1933 med sina släktingar på Rockelstad hade han också goda skäl att skicka och ta emot privata brev. Han hade då nyligen träffat en ny dam, Emmy Sonnemann. Björn Fontander beskriver i sin bok "Görings Sverige" hur denne skriver till henne från Rockelstad och berättar att han brukar sitta framför den öppna eldstaden i hallen (där han första

gången sett Carin) med tända ljus framför sig. "Alla talar så förtjusta om dig och alla är så vänliga mot mig. Käraste, jag tackar av allt mitt hjärta för din kärlek och osjälviska offer och för allt du gjort för mig [...]" Det var ingen tvekan om att Göring funnit en ny kärlek.

Han kände sig hemma på Rockelstad; där han hade släkt och vänner, folk som även hade samma politiska åsikter. Under sina många Rockelstadsvistelser bodde Göring dessutom i en egen flygelbyggnad; även detta talar för att han fann det lämpligt att hålla sig med egen postlåda.

En sönderskjuten övervakningskamera

Den 13 januari 1992 kl. 17.25 inträffade ett rån vid Svedmyraplan i södra Stockholm på postkontoret Enskede 3. Rånet utfördes av

Sönderskjuten övervakningskamera från rånet vid postkontoret Enskede 3 i Stockholm den 13 januari 1992.

A surveillance camera damaged at the robbery of the post office Enskede 3 in Stockholm on 13th January 1992.

den så kallade "militärlihan" vars rån kännetecknades av noggrann planering och tung beväpning. Vapnen hade de kommit över vid en stöld ur ett militärförråd i Botkyrka 1991. Vid rånet sköt en i lihan med ett automatvapen, en AK 4, sönder den övervakningskamera som fanns i lokalen. Militärlihan var verksam under åren 1991-1994 då de inblandade greps och dömdes till långa fängelsestraff.

Postkontoret Enskede 3 kännetecknades av de typiska riskfaktorerna under 1990-talet. De flesta postrånen utfördes då mot ett medelstort postkontor i en storstads ytterområde någon timme före stängningsdags.

Samma år som postrånet skedde rapporterade man i Postens personaltidning, *Nyhetsposten*, den 5 mars om vad Posten gjorde för de råndrabbade. Vid postregionen Stockholm Norra inträffade 1992 ett rån varannan vecka. Britt-Marie Larsson, personalkonsulent vid Sveriges då mest råndrabbade postregion, berättade:

"Personalkonsulenterna på Stockholm Norra åker direkt efter rånet ut till de drabbade på postkonto-

ret tillsammans med den säkerhetsansvarige – för att ge stöd och hjälp.

Det besöket följs upp dagen efter och sedan kontinuerligt upp till ett år efter rånet.

– Alla blir chockade, mer eller mindre, men hur lång tid man behöver för att ta sig över chocken varierar. De som det blir extra jobbigt för erbjuds psykiatrisk hjälp.

Efter rånet surrar frågorna: Varför skulle det drabba just mig? Tänk om rånaren hade skjutit, hur hade det då gått? Vad kunde ha hänt? De flesta upplever rånet som överkligt, det känns som om de stod utanför. Många minns inte hela händelseförloppet, utan drabbas av minnesluckor.

– Det är då viktigt att prata med varandra, att försöka skapa en hel bild. Alla som var med har var sin bit att bidra med, säger Britt-Marie Larsson."

Rånen mot postkontor i Sverige var sällsynta för cirka 50 år sedan men kom därefter att snabbt öka. Mellan 1950 och 1967 var det aldrig fler än sex rån om året. År 1968 inträffar det plötsligt 10 rån, 1969 18 rån och 1970 26 rån. Ett av de rån som fick stor uppmärksamhet var rånet mot ett postkontor i Älvsjö 1970 då den kvinnliga postmästaren sköts till döds. Rånet blev mycket omskrivet i massmedia och Posten förstod nu att mer måste göras för att förbättra säkerheten. En kommitté tillsattes och något år senare organiserades det postala säkerhetsarbetet.

Ett konkret resultat av det nya säkerhetstänkandet var att glaset över postdisken gjordes högre och att överhoppningsskydd monterades. Dessa åtgärder resulterade i minskade rån från 1974 och framåt. Vid 1970-talets slut började man även införa personalvårdande åtgärder vid rånförsök.

År 1985 ökade antalet rån drastiskt. En bidragande orsak till detta kan vara att man det året genomförde den så kallade halvtidsfrigivningen av interner. Samma år sattes de första övervakningskamerorna upp på postkontor i Stockholm, som en direkt följd av att man installerat sådana på bankkontoren. En kort tid därefter installerades övervakningskameror även i Göteborg och Malmö.

Även om antalet postrån efter 1985 stadigast minskade kom användningen av vapen att öka. Postens skärpta säkerhetsrutiner på

1990-talet fick rånarna att söka sig till andra rånobjekt, främst butiker och handelns värdetransporter. Postens förbättrade säkerhet baserade sig på tekniska system som blockerade pengarna vid rånförsök. Tillsammans med larmsystem gjordes det mindre attraktivt att råna postkontor. Dessutom infördes ytterligare säkerhetsanordningar:

- Förbättrade larm- och radiosystem i transportfordonen
- Sedelförstörande värdeväskor i dagskassorna
- Sedelutmatare och säkerhetshurtsar i postkontorens kassor
- Successiv förstärkning av larmen på postkontoren

Källor och litteratur

Fontander, Björn,

Görings Sverige – en hatkärlek.
Stockholm 2001.

Molander, Lennart,

Stortjufvarne och mördarne Hjert och Tektor: ett kriminalhistoriskt pussel.
[Tyresö] 2001.

Norrbottnens-Kuriren.

1906.

Nyhetsposten.

5 mars 1992.

Palmqvist, Lennart; Bohman, Stefan, red.,

Museer och kulturarv: en museivetenskaplig antologi.
Stockholm 1997.

Otryckta källor

Postmuseums arkiv

II:9 S Brott i postverket

Postal History Objects tell a Tale

Post Museum has been collecting objects since the Museum was founded in 1906. A number of old postal objects were then transferred to the Museum; these items had originally been displayed at the exhibition arranged for the first meeting of Nordic Post Office officials in Stockholm in 1903.

All along, the reason for the collections of objects has been to describe Swedish postal history as fully as possible. The collections therefore comprise most items used in the postal service, e.g. postmark dies, seals, post-boxes, signs, mail-coaches and cars/vans.

The Museum's collections of objects, containing some 17.000 items, are organized in such a way that they describe the history of the Post Office and let the objects tell their tales. The past, or our interpretation of how things were in the past, can be shown at exhibitions, with the aid of the objects.

There is a tendency for museums to avoid displaying anything that is linked to unpleasantness, intolerance or exposure and instead mainly illustrate successful and orderly events. However, such objects can often tell tales that cause excitement and concern. Stories about anything that is considered difficult, unpleasant, dangerous, taboo or disgusting need also be told, to give a more balanced picture of history.

For this article, five objects have been selected that all tell unpleasant tales. But the objects can also be used out of context. They can represent different events and give out different messages.

The unsuccessful robbery of the mail-coach in Södermanland in 1874 can be told and illustrated using the Museum's mail-coach, even though this is displayed for completely different reasons. The robbery of mail-coaches transporting valuables in the 19th century can be compared to the current situation where robberies of post of-

fices have turned into robberies of security vehicles.

The sleigh from Norrbotten in which a dreadful double murder was committed can, for example, justify its place in the collections without its terrible history, as representing the kind of sleigh typical of the district and used for transporting mail. It is perhaps less ethical when the same sleigh is used in exhibitions as "Father Christmas' sleigh" filled with Christmas presents.

A post-box that probably belonged to Hermann Göring during his stay at Rockelstad Manor in Södermanland, justifies its place in the collections as an example of an unusual post-box, even though the story may not be true.

Finally, a surveillance camera that was shot to pieces during a robbery at a post office in 1992 represents both the struggle for better security in post offices and the exposure of post offices to robberies over the last 20 years.

An Unsuccessful Mail-Coach Robbery

On Monday, 31st August 1874, two master thieves, Gustaf Adolf Hjert and Konrad Tector, were lying in ambush by a gate north of Malmköping (approx. 70 km south-west of Stockholm). According to the time-table, a mail-coach was due to depart Malmköping at 23.30 and arrive at the gate around midnight. What actually happened was that about ten minutes before the mail-coach, a similar carriage left Malmköping, namely a barouche containing district engineer Herman Mauritz Upmark and coachman Johan August Larsson. It was this carriage, dark green as opposed to the yellow Post Office mail-coach, which arrived first at the gate where Hjert and Tector were waiting.

When Larsson reined in the horses and got ready to get down from the coachman's

box to open the gate, he was hit in the head by a rifle-shot and died immediately, sitting on his box. After that, Upmark in the carriage passenger seat was shot and badly wounded. Only now did Hjert and Tector discover that it was not the mail-coach: the colour was wrong and there was no box at the back. At the same time they heard the mail-coach approach the gate and they quickly hid in the woods. When the mail-coach slowed down at the gate, Upmark called out that there were murderers in the vicinity and the mail-coach continued to the nearest farm for help. Upmark died later from his wounds.

Hjert and Tector were caught a few months later. They were sentenced to death by beheading. The two thieves were the last people to be executed in public in Sweden.

The Post Office Robbery at Harrioja

The crime was discovered just after midnight on 2nd March 1906 when a postman named Fröberg travelling on the north-bound mail-coach arrived at the stables of Harrioja Inn between Morjärv and Haparanda to change horses. When he arrived, the horse with the mail-sleigh stood outside the stables, with the murdered postman Abrahamsson slumped over the coachman's box. Fröberg took the sleigh containing Abrahamsson in tow and also picked up the coach-boy who was lying dead by the side of the road. He arrived at the post office in Haparanda in the morning.

It was later discovered that the murderer was a postman from the post office in Haparanda by the name of Karl Åberg, who had suspected that an unusually large sum of money was to be transported from Haparanda the following day. In the afternoon he therefore left work early saying he was not well. He did not go home but instead hired a horse and sleigh and headed west along the post route. A small distance from Harrioja, where the mail-coach was due to change horses, Åberg hid his sleigh. When the mail-coach arrived, he stopped it and asked for a lift. He then brought out an axe

he had hidden under his coat and killed the two men. Thereafter he took postman Abrahamsson's revolver and shot both victims once in the temple. He then took the key to the box in which the mail was kept, which Abrahamsson had on a thong around his neck, unlocked the box and stole the contents. Åberg then returned to Haparanda in his hired sleigh, hid the spoils and turned up at the post office in the morning, where he cold-bloodedly worked his shift. He then worked until midday, delivering mail, but at the end of this shift he was interrogated and arrested.

Karl Åberg was sentenced to death for murder. He was later granted a reprieve by the court of appeal and sentenced to closed psychiatric care. The court also sentenced him to pay damages of 1,000 kr to the coach-boy's father "for the loss of an able-bodied son". All the stolen money was returned to the Post Office, except for 15 kr that Åberg had spent before he was arrested.

Hermann Göring's Post-Box

In 1997, Post Museum was offered the opportunity to acquire a post-box of unusual design. The post-box was a "lying rectangle", decorated with a brass eagle. The post-box was interesting because of the somewhat unusual shape and design, and it became even more interesting when the seller claimed that it had belonged to Hermann Göring and been used by him during his stays at Rockelstad Manor in Södermanland.

It is a fact that Göring had been working in Sweden in 1920, i.e. as a mail-plane pilot and flying services manager of Svensk Lufttrafik AB. It is also well-known that he later, as an air-taxi pilot, had flown Eric von Rosen in a snowstorm from Stockholm to his home, Rockelstad Manor by Lake Båven in Södermanland and there met his future wife Carin, a sister of Eric von Rosen's wife, Mary.

Göring and Carin stayed in an apartment in Stockholm, at least periodically,

between 1925 and 1928 and had no need for a post-box of this type. However, after Carin Göring's death in 1931, Hermann Göring made several visits to Rockelstad. He now came as prime minister and a high potentate in the Nazi hierarchy. It is possible and likely that during his frequent, though not very lengthy, stays at Rockelstad, he still got so many letters that he considered he needed a post-box of his own.

A Damaged Surveillance Camera

At 17.25 on 13th January 1992, a robbery took place at Svedmyraplan in southern Stockholm at the Enskede 3 post office. The robbery was carried out by the so-called "military gang" whose robberies are characterised by their careful planning and heavy weapons. The weapons had been stolen from a military supply depot at Botkyrka south of Stockholm in 1991. During the robbery, one of the members of the gang fired several shots at the surveillance camera. The military gang was operating from 1991 to 1994, when the gang members were arrested and received long prison sentences.

The Enskede 3 post office robbery was characterised by the risk factors typical of the 1990s: Most robberies then took place at medium sized post offices in the city suburbs an hour or so before closing time.